

Piet Schrijvers, vert. Vergilius. *Bucolica/Buitenleven*. Groningen: Historische Uitgeverij, 2018. 152 blz. Latijnse tekstuitgave met Nederlandse vertaling en aanvullende essays. ISBN 978 90 6554 046 1. € 24,95

Je moet het maar durven, je te meten met één van de meest befaamde dichters van Europa. Piet Schrijvers heeft dat niet één, maar drie keer gedaan. Met *Bucolica/Buitenleven* is zijn vertaling van het grote vergiliaanse drieluik voltooid, iets wat hem door nog geen handvol Nederlandstalige literatoren is voorgedaan.

De *Bucolica* is geen evident werk, vandaag niet, maar vermoedelijk ook niet toen het eerst verscheen. Vergilius mocht dan wel bouwen op een eeuwenoude traditie van Griekse pastorale poëzie, zijn eigen benadering ervan moet aanvankelijk een vrij moderne, misschien zelfs bevreemdende indruk hebben gemaakt. Diverse literaire genres worden bij hem versmolten, stijlregisters wisselen elkaar af, gekunstelde formuleringen en allusies weerklinken doorheen de verzen, en de Latijnse hexameter neemt ongeziene gedaantes aan. Intussen sijpelt Rome binnen in Arcadië, en traditioneel idyllische taferelen worden verstoord door de harde werkelijkheid van oorlog, ontheming, dood en verdriet. Experimentele nieuwlichterij dus, oorspronkelijk misschien vooral bedoeld voor een kleine literaire elite. En toch (desondanks?) verwierf deze bundel bijna meteen het statuut van een klassieker. Sindsdien echoot het al tweeduizend jaar op de schoolbanken 'Tityre, tu patulae recubans sub tegmine fagi'.

Hoe vertaal je zoiets? Ga je voor een zogenaamd 'vlotte' of 'tekstgetrouwe' weergave? Probeer je dat vreemde en experimentele ook te bewaren en te evenaren in moderne Nederlandse verzen? Op dergelijke vragen bestaan geen correcte antwoorden, enkel mogelijke, het éne al meer overtuigend dan het andere. Zoveel mag trouwens ook blijken uit de twee informatieve essays die in Schrijvers' boek zijn opgenomen, waarin hij een literair-historisch panorama biedt van de receptie van Vergilius' gedicht en het klassieke bucolische genre in de Noordelijke Nederlanden. Een waaier aan vertaalpoëtica's en amusante illustraties passeren daarbij de revue, soms ook in een expliciete vergelijking met Schrijvers' eigen vertaling.

Dat Schrijvers doorgaans trouw blijft aan de basisbetekenis van de Latijnse verzen (op zich al een uitdaging) staat buiten kijf; dat hij niet over één nacht ijs is gegaan voor zijn vormkeuze al evenzeer. Of deze herschepping van de *Bucolica* ook haar mannetje kan staan binnen de hedendaagse Nederlandstalige poëzie is echter een andere vraag. Moet je daarvoor, in de eerste plaats, geen uitstekend dichter zijn? Dan hou ik zelf meer van de Amerikaan David Ferry's recente Vergilius-vertalingen, ongetwijfeld een gruwel voor menig classicus, maar wel ijzersterke gedichten in een fris en ritmisch spannend Engels die je als lezer snel doen vergeten dat het inderdaad om vertalingen gaat. Smaken verschillen natuurlijk; net als Schrijvers laat ik het eindoordeel dan ook graag over aan de individuele lezer. Een vergelijkend staaltje om mee af te sluiten, drie Nederlandse versies van de sonore verzen aan het einde van Vergilius' eerste ecloge, 'et iam summa procul uillarum culmina fumant / maioresque cadunt altis de montibus umbrae':

Ver weg kringelt al rook uit de nokken van boerenhoven,
schaduwen lengen vanaf de hoge toppen van bergen.

(Piet Schrijvers, 2018)

Want kijk, reeds stijgt een rookzuil uit de schouwen
der verre hoeven, langer wordt de schaduw
die neervalt van de hemelhoge bergen.

(Anton van Wilderode, 1971)

Ik zie de schoorsteen ginds al roken.
Welaan, wijl dat den avond zakt,
en dat de pot al is aan 't koken,
is't best zich straks naar huis gepakt.

(Willem Godschalck van Focquenbroch, 1666)

Stijn Praet